

**BIAH SOLEHAH DAN PENGHAYATAN AKHLAK
PELAJAR SEKOLAH MENENGAH
KEBANGSAAN AGAMA
(SMKA)**

NORHISHAM BIN MUHAMAD

**TESIS YANG DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK
MEMPEROLEH IJAZAH
DOKTOR FALSAFAH PENDIDIKAN ISLAM**

**FAKULTI SAINS KEMANUSIAAN
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2015

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan mengenal pasti pelaksanaan dan strategi yang digunakan dalam pembudayaan *Biah Solehah* dan hubungannya dengan penghayatan akhlak pelajar Tingkatan Empat SMKA di Malaysia. Kajian ini menggunakan teori Ibn Khaldun untuk mengkaji strategi pelaksanaan *Biah Solehah*. Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif dan disokong oleh pendekatan kualitatif. Seramai 886 orang pelajar tingkatan empat SMKA dipilih secara rawak berstruktur untuk menjawab borang soal selidik. Manakala 5 orang guru SMKA dipilih secara rawak untuk ditemu bual secara separa berstruktur. Data kajian telah dianalisis secara deskriptif dan inferensi menggunakan peratus, min, sisihan piaawai, Ujian t-Test, ANOVA, Korelasi Spearman dan Regresi Linear Mudah. Dapatkan kajian menunjukkan pelaksanaan *Biah Solehah* berada pada tahap sederhana tinggi. Dapatkan strategi pelaksanaan *Biah Solehah* dengan strategi *Ansyitah*, *Qudwah*, *Amali*, *Talqin* dan *Takrir* pada tahap tinggi kecuali *Taqlid* pada tahap sederhana tinggi. Dapatkan persepsi terhadap pembudayaan *Biah Solehah* pada tahap sederhana tinggi. Dapatkan persepsi pelajar terhadap penghayatan akhlak di dalam sekolah dan asrama pada tahap tinggi dan penghayatan akhlak pelajar di luar sekolah dan asrama juga pada tahap tinggi. Dapatkan temu bual menunjukkan pembudayaan *Biah Solehah*, strategi pelaksanaan *Biah Solehah* dilaksanakan di sekolah dan pelajar mengamalkan akhlak yang baik walaupun terdapat segelintir yang bermasalah. Analisis inferensi perbezaan menunjukkan 10 hipotesis nol diterima manakala 2 hipotesis nol ditolak berdasarkan enam faktor demografi pelajar. Analisis korelasi pula menunjukkan strategi pelaksanaan *Biah Solehah* mempunyai hubungan yang signifikan dengan penghayatan akhlak pelajar di dalam sekolah dan asrama ($r=0.644$, $p<0.01$) dan di luar sekolah dan asrama ($r=0.609$, $p<0.01$). Manakala analisis regresi membuktikan strategi pelaksanaan pembudayaan *Biah Solehah* memberikan sumbangan sebanyak 39.6% terhadap penghayatan akhlak pelajar di dalam sekolah dan asrama, menyumbang 36.6% terhadap penghayatan akhlak pelajar di luar sekolah dan asrama. Strategi pelaksanaan *Biah Solehah* memberi kesan yang positif terhadap pembentukan akhlak pelajar dan boleh dijadikan sebagai alternatif selain pembelajaran dan pengajaran oleh Kementerian Pendidikan Malaysia, Jabatan Pendidikan Negeri dan sekolah.

BAIH SOLEHAH AND CHARACTER APPRECIATION OF STUDENTS' BEHAVIOUR OF SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN AGAMA (SMKA)

ABSTRACT

The purpose of this research is to identify the implementation strategies used in the acculturation of *Biah Solehah* and its relation to the moral appreciation of Form Four SMKA students in Malaysia which emphasize the theory of Ibn Khaldun via a quantitative approach and supported by qualitative approach. A total of 886 students were randomly selected to answer the questionnaire. Five teachers of SMKA were also randomly selected for the semi-structured interview. Data were descriptively and inferentially analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, ANOVA, Spearman Correlation and Easy Linear Regression. Findings of the implementation of *Biah Solehah* indicating that *Ansyitah*, *Qudwah*, *Amali*, *Talqin* and *Takrir* at high level except *Taqlid* at moderate level. The perception towards acculturation of *Biah Solehah* was at moderate level, students' perceptions of moral appreciation in schools and dormitories at high level and the comprehension of students' behaviour outside school and dormitory at a high level. A conducted interview shows that the acculturation of *Biah Solehah*, the execution of its implementation strategies in schools and students adapting good character albeit the few inevitable glitches. Inferential differences analysis showed 10 null hypothesis are accepted and 2 null hypothesis are rejected by six students based on demographic factors. On the other hand, correlation analysis showed that implementation strategy of *Biah Solehah* has a significant relationship with the appreciation of students' behaviour in schools and hostels ($r = 0.644$, $p < 0.01$) and outside both ($r = 0.609$, $p < 0.01$). The regression analysis proves acculturation strategy implementing *Biah Solehah* contributed 39.6% to the understanding of students' behaviour in schools and hostels, and 36.6% to the appreciation of students' behaviour outside school and dormitory. *Biah Solehah* implementation strategy had a positive effect on the moral development of students and it is suitable for use as an alternative to learning and teaching by the Ministry of Education, the State Education Department and the school.

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun

PustakaTBainun

ptbupsi

KANDUNGAN

Muka Surat

PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xii
SENARAI RAJAH	xix

BAB 1 PENDAHULUAN

1.1	Pengenalan	1
1.2	Latar Belakang Kajian	4
1.3	Penyataan Masalah	7
1.4	Objektif Kajian	12
1.5	Soalan Kajian	13
1.6	Hipotesis Kajian	15
1.7	Kerangka Teori Kajian	18
1.8	Kerangka Konseptual Kajian	23
1.9	Kepentingan Kajian	28

1.10	Definisi Operasional Kajian	29
1.11	Batasan Kajian	36
1.12	Penutup	38

BAB 2   ULASAN KEPUSTAKAAN

2.1	Pengenalan	40
2.2	Sekolah Menengah Kebangsaan Agama (SMKA)	41
2.3	Sosiologi dan Sosiologi Pendidikan Islam	45
2.4	Pandangan Tokoh Sosiologi Tentang Pengaruh Persekutaran	48
2.4.1	Pandangan Tokoh Sosiologi Islam	48

2.5	Pembudayaan Biah Solehah (Persekutaran Agama) Di Sekolah	57
2.6	Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	68
2.6.1	Peranan Pengetua	68
2.6.2	Peranan Guru	70
2.7	Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	73
2.7.1	<i>Ansyitah</i> (Aktiviti/Program)	74
2.7.2	<i>Qudwah</i> (Contoh Teladan)	76
2.7.3	<i>Amali</i> (Amalan/Perbuatan)	80
2.7.4	<i>Taqlid</i> (Peniruan/Ikutan)	83
2.7.5	<i>Talqin</i> (Nasihat)	86
2.7.6	<i>Takrir</i> (Pembiasaan)	89

2.8	Konsep Akhlak	94
2.8.1	Akhlak dan Pendidikan	97
2.9	Kajian-Kajian Lepas	100
2.9.1	Kajian Tentang Budaya atau Iklim Beragama	100
2.9.2	Kajian Tentang Akhlak	101
2.10	Penutup	107

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.1	Pengenalan	108
3.2	Reka Bentuk Kajian	109
3.3	Lokasi kajian	110

3.4	Populasi	112
3.5	Sampel Dan Kaedah Persampelan	114
3.6	Tatacara Kajian	118
3.7	Instrumen Kajian	121
3.7.1	Soal Selidik	121
3.7.2	Skala Jawapan Responden	130
3.7.3	Protokol Temu bual	130
3.8	Kesahan dan Kebolehpercayaan Instrumen	132
3.8.1	Kesahan Kandungan dan Kesahan Muka	132
3.8.2	Kajian Rintis	137
3.8.3	Nilai Kebolehpercayaan Instrumen	138
3.8.4	Kebolehpercayaan Soal Selidik Pelajar	140
3.9	Prosedur Kajian/Tatacara Pengumpulan Data	141

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

3.10	Tatacara Penganalisaan Data	142
3.10.1	Analisis Faktor	142
3.10.2	Data Normaliti	151
3.10.3	Analisis Deskriptif	152
3.10.4	Analisis Inferensi	153
i.	Analisis Ujian Perbezaan (t-Test dan Anova)	154
ii.	Analisis Korelasi	155
iii.	Analisis Regresi	156
3.11	Penutup	157

BAB 4 DAPATAN KAJIAN

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

4.1	Pengenalan	158
4.2	Latar belakang Sampel Kajian	159
4.3	Analisis Deskriptif	164
4.3.1	Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	
	di SMKA	164
4.3.2	Analisis Dapatan Temu Bual Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	171
4.3.3	Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	173
4.3.3.1	Strategi <i>Ansyiyah</i>	173
4.3.3.2	Strategi <i>Qudwah</i>	176
4.3.3.3	Strategi <i>Amali</i>	179
4.3.3.4	Strategi <i>Taqlid</i>	182

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

4.3.3.5 Strategi *Talqin* 1854.3.3.6 Strategi *Takrir* 187

4.3.4 Analisis Dapatan Temu Bual Strategi

Pelaksanaan Pembudayaan *Biah Solehah* 1904.3.5 Persepsi Pembudayaan *Biah Solehah* 193

4.3.6 Analisis Dapatan Temu Bual Persepsi

Pembudayaan *Biah Solehah* 197

4.3.7 Penghayatan Akhlak Di Dalam Sekolah

Dan Asrama 198

4.3.8 Analisis Dapatan Temu Bual Penghayatan

Akhlak Di Dalam Sekolah Dan Asrama 212

4.3.9 Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Dan Asrama

PustakaTBainun

ptbupsi

4.3.10 Analisis Dapatan Temu Bual Penghayatan

Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama 227

4.4 Analisis Perbezaan ((t-Test dan Anova) 228

4.5 Analisis Hubungan (Korelasi) 246

4.6 Analisis Pengaruh (Regrasi) 253

4.7 Penutup 278

BAB 5 PERBINCANGAN, RUMUSAN DAN CADANGAN

5.1 Pengenalan 279

5.2 Ringkasan Kajian 279

5.3 Perbincangan Dapatan Kajian 283

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

5.3.1	Analisis Deskriptif	283
5.3.2	Analisis Inferensi	296
5.3.2.1.	Analisis Perbezaan	296
5.3.2.2	Analisis Hubungan (Korelasi)	300
5.3.2.3	Analisis Pengaruh (Regrasi)	303
5.4	Rumusan Kajian	305
5.5	Implikasi Kajian	311
5.5.1	Implikasi Teori	312
5.5.2	Implikasi Praktikal	315
5.6	Cadangan	316
5.7	Kajian Lanjutan	319
5.8	Penutup	321

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

RUJUKAN	324
----------------	-----

LAMPIRAN

Lampiran A Borang Kesahan Instrumen	338
Lampiran B Borang Soal Selidik	365
Lampiran C Soalan Temu Bual	381
Lampiran D Jadual Persampelan Krecjie & Morgan	383
Lampiran E Surat Kebenaran	384

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

SENARAI JADUAL

Jadual

Muka Surat

3.1 Bilangan SMKA Mengikut Negeri Dan Zon	111
3.2 Populasi Pelajar Tingkatan Empat Berdasarkan Zon Di Malaysia	113
3.3 Instrumen Demografi Pelajar	123
3.4 Item Demografi Pelajar	123
3.5 Instrumen Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	124
3.6 Item Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	124
3.7 Instrumen Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	125
3.8 Item Strategi Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i>	 05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
3.9 Instrumen Persepsi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	127
3.10 Item Persepsi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	128
3.11 Instrumen Penghayatan Akhlak Pelajar	128
3.12 Item Penghayatan Akhlak Pelajar	129
3.13 Senarai Pakar	133
3.14 Instrumen Soal Selidik <i>Biah Solehah</i>	136
3.15 Klasifikasi Indeks Kebolehpercayaan	139
3.16 Nilai Pekali Kebolehpercayaan Soal Selidik Pelajar	140
3.17 Tinjauan Analisis Komponen Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	144
3.18 Tinjauan Analisis Kompenan Strategi Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i>	146
3.19 Jadual Ujian Normaliti	152
3.20 Skor Min	153

3.21	Nilai Pekali Korelasi	156
3.22	Korelasi r (Regrasi)	157
4.1	Pecahan Pelajar Mengikut Semenanjung Malaysia dan Malaysia Timur	160
4.2	Jantina Pelajar	161
4.3	Minat Pelajar Ke SMKA	161
4.4	Pilihan Masuk Ke SMKA	162
4.5	Peringatan Menjaga Penghayatan Islam	163
4.6	Galakkan Melaksanakan Penghayatan Islam	163
4.7	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i> Oleh Pengetua	166
4.8	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i> Oleh Guru	168
4.9	Min Dan Sisihan Piawai Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i>	170
4.10	Taburan Peratus, Min dan Sisihan Piawai Tentang Strategi <i>Ansyiyah</i>	174
4.11	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Tentang Strategi <i>Qudwah</i>	177
4.12	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Tentang Strategi <i>Amali</i>	180
4.13	Taburan Peratus, Min dan Sisihan Piawai Tentang Strategi <i>Taqlid</i>	183
4.14	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Tentang Strategi <i>Talqin</i>	186
4.15	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Tentang Strategi <i>Takrir</i>	188
4.16	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Tentang Persepsi Pelajar Terhadap Pembudayaan <i>Biah Solehah</i>	195
4.17	Skor Min Persepsi Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama	199

4.18	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Penghayatan Akhlak Terhadap Allah Dan Rasul Di Dalam sekolah dan Asrama	201
4.19	Taburan Peratus, Min dan Sisihan Piawai Penghayatan Akhlak Terhadap Diri Di sekolah dan Asrama	205
4.20	Taburan Peratus, Min dan Sisihan Piawai Penghayatan Akhlak Terhadap Sekolah Dan Masyarakat Di dalam Sekolah Dan Asrama	209
4.21	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Penghayatan Akhlak Terhadap Alam Sekitar Di Dalam Sekolah Dan Asrama	211
4.22	Skor Min Persepsi Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama	215
4.23	Taburan Peratus, Min dan Sisihan Piawai Penghayatan Akhlak Terhadap Allah Dan Rasul Di Luar Sekolah Dan Asrama	217
4.24	Taburan Peratus, Min dan Sisihan Piawai Penghayatan Akhlak Terhadap Diri Di Luar Sekolah Dan Asrama	220
4.25	Taburan Peratus, Min Dan Sisihan Piawai Penghayatan Akhlak Terhadap Sekolah Dan Masyarakat Di Luar Sekolah dan Asrama	224
4.26	Taburan Peratus, Min dan Sisihan Piawai Penghayatan Akhlak Terhadap Alam Sekitar Di Luar Sekolah dan Asrama	226
4.27	Ujian –t Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Negeri	229
4.28	Ujian –t Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Negeri	230
4.29	Ujian –t Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah DanAsrama Berdasarkan Jantina	231
4.30	Ujian –t Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Jantina.	231
4.31	ANOVA Ppenghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Minat	232
4.32	Ujian Post-Hoc Scheffe Sehala Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Minat	233
4.33	ANOVA Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Minat	234

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

4.34	Ujian Post-Hoc Scheffe Sehala Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Minat	234
4.35	ANOVA Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Pilihan Ke SMKA	235
4.36	Ujian Post-Hoc Scheffe Sehala Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Pilihan Ke SMKA	236
4.37	ANOVA Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Pilihan Ke SMKA.	237
4.38	Ujian Post-Hoc Scheffe Sehala Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Pilihan Ke SMKA.	237
4.39	ANOVA Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Peringatan Ibu Bapa Menjaga Penghayatan Islam	238
4.40	Ujian Post-Hoc Scheffe Sehala Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Peringatan Ibu Bapa Supaya Menjaga Penghayatan Islam	239
4.41	ANOVA Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Peringatan Ibu Bapa.	240
4.42	Ujian Post-Hoc Scheffe Sehala Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Peringatan Ibu Bapa Supaya Menjaga Penghayatan Islam	241
4.43	ANOVA Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Galakkan Ibu Bapa	242
4.44	Ujian Post-Hoc Scheffe Sehala Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Galakkan Ibu Bapa Supaya Menjaga Penghayatan Islam.	242
4.45	ANOVA Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Galakkan Ibu Bapa.	243
4.46	Ujian Post-Hoc Scheffe Sehala Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama Berdasarkan Galakkan Ibu Bapa Supaya Menjaga Penghayatan Islam	244
4.47	Rumusan Dapatan Kajian Analisis Perbezaan	245
4.48	Korelasi Antara Strategi Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i> Dengan Penghayatan Akhlak Pelajar SMKA Di Dalam Sekolah Dan Asrama	247

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

4.49	Korelasi Antara Strategi Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i> Dengan Penghayatan Akhlak Pelajar Terhadap Allah Dan Rasul, Diri, Sekolah Dan Masyarakat Dan Alam Sekitar Di Dalam Sekolah Dan Asrama	248
4.50	Korelasi Antara Strategi Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i> Dengan Penghayatan Akhlak Pelajar SMKA Di Luar Sekolah Dan Asrama	250
4.51	Korelasi Antara Strategi Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i> Dengan Penghayatan Akhlak Pelajar Terhadap Allah Dan Rasul, Diri, Sekolah Dan Masyarakat Dan Alam Sekitar Di Luar Sekolah Dan Asrama	251
4.52	Rumusan Dapatan Kajian Analisis Korelasi	253
4.53	Analisis Varians Pengaruh Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama	255
4.54	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama	255
4.55	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Ansyitah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar di Dalam Sekolah dan Asrama	257
4.56	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Ansyitah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar di Dalam Sekolah dan Asrama	257
4.57	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Qudwah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar di Dalam Sekolah dan Asrama	258
4.58	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Qudwah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar di Dalam Sekolah dan Asrama	259
4.59	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Amali</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar di Dalam Sekolah dan Asrama	260
4.60	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Amali</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah Dan Asrama	260
4.61	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Taqlid</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah dan Asrama	261
4.62	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Taqlid</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah dan Asrama	262
4.63	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Talqin</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah dan Asrama	263

4.64	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Talqin</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah dan Asrama	263
4.65	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Takrir</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah dan Asrama	264
4.66	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Takrir</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Dalam Sekolah dan Asrama	265
4.67	Analisis Varians Pengaruh Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama	266
4.68	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah Dan Asrama	267
4.69	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Ansyitah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	268
4.70	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Ansyitah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	268
4.71	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Qudwah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	270
4.72	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Qudwah</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar di Luar Sekolah dan Asrama	270
4.73	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Amali</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	271
4.74	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Amali</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	272
4.75	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Taqlid</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	273
4.76	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Taqlid</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	273
4.77	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Talqin</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	274
4.78	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Talqin</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	275
4.79	Analisis Varians Pengaruh Strategi <i>Takrir</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	276

4.80	Ujian Regrasi Pengaruh Strategi <i>Takrir</i> Terhadap Penghayatan Akhlak Pelajar Di Luar Sekolah dan Asrama	276
4.81	Rumusan Dapatan Kajian Analisis Regrasi	277
4.82	Rumusan Dapatan Kajian Analisis Regrasi Mengikut Pecahan Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i> Di Dalam Sekolah Dan Asrama	277
4.83	Rumusan Dapatan Kajian Analisis Regrasi Mengikut Pecahan Strategi Pelaksanaan Pembudayaan <i>Biah Solehah</i> Di luar Sekolah Dan Asrama	278

SENARAI RAJAH

Rajah

Muka Surat

1.1	Kerangka Teori Ibn Khaldun	23
1.2	Kerangka Konseptual Kajian	27
3.1	Pemilihan Sampel Pelajar Tingkatan Empat	115
5.1	Rumusan Strategi <i>Biah Solehah</i>	309
5.2	Rumusan Pelaksanaan <i>Biah Solehah</i>	323

SENARAI DAFTAR ISTILAH

<i>Dini</i>	Agama
<i>Biah</i>	Persekutaran/situasi
<i>Solehah</i>	Baik
<i>Mahmudah</i>	Baik/terpuji
<i>Ukhuwwah Islamiah</i>	Persaudaraan /Ikatan Islam
<i>Mukhaiyyam</i>	Perkhemahan
<i>Qiamullail</i>	Ibadat malam
<i>Insan Kamil</i>	Manusia yang sempurna
<i>Din Al Islam</i>	Agama Islam
<i>Ansyitah</i>	Aktiviti/program
<i>Qudwah</i>	Contoh teladan
<i>Amali</i>	Perbuatan
<i>Taqlid</i>	Meniru
<i>Talqin</i>	Menasihati
<i>Takrir</i>	Pembiasaan/pengulangan
<i>Imamah</i>	Pemimpin
<i>Mua 'lim</i>	Guru
<i>Manhaj</i>	Kurikulum
<i>Muhakah</i>	Ikutan
<i>Anbiya '</i>	Nabi-nabi
<i>Syura</i>	Mesyuarat
<i>Al-Adlu</i>	Jiwa
<i>As-Saja 'ah</i>	Keberanian

 05-4506832	 pustaka.upsi.edu.my	 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah	 PustakaTBainun	 ptbupsi
<i>Al-Iffah</i>		Menjaga diri daripada maksiat		
<i>Rabbani</i>		Ketuhanan (berkonsepkan ketuhanan)		

 05-4506832	 pustaka.upsi.edu.my	 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah	 PustakaTBainun	 ptbupsi
--	---	--	--	---

 05-4506832	 pustaka.upsi.edu.my	 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah	 PustakaTBainun	 ptbupsi
--	---	--	--	---

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Sistem pendidikan di Malaysia bermatlamat untuk melahirkan modal insan yang seimbang dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani (Ahmad Mohd Salleh, 2000) sebagaimana yang terkandung dalam Falsafah Pendidikan Kebangsaan dalam akta Pendidikan 1996 (550) bahawa:

“Pendidikan di Malaysia adalah suatu usaha berterusan ke arah memperkembangkan lagi potensi individu secara menyeluruh dan bersepada untuk mewujudkan insan yang seimbang dan harmonis dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani berdasarkan kepercayaan kepada Tuhan. Usaha ini adalah bertujuan untuk melahirkan rakyat Malaysia yang berilmu pengetahuan, berketrampilan, berakhhlak mulia, bertanggungjawab dan berkeupayaan mencapai kesejahteraan diri serta memberikan sumbangan terhadap keharmonian dan kemakmuran keluarga, masyarakat dan negara.”

(Lembaga Penyelidikan Undang-undang, 2011)

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

Justeru, Pendidikan Islam merupakan satu elemen penting dalam Sistem Pendidikan Kebangsaan dan menjadi mata pelajaran teras dalam Kurikulum Pendidikan Kebangsaan. Falsafah Pendidikan Islam menyatakan bahawa:

“Pendidikan Islam ialah suatu usaha berterusan untuk menyampaikan ilmu, kemahiran dan penghayatan Islam berdasarkan Al-Quran dan As-Sunnah bagi membentuk sikap, kemahiran, keperibadian mulia dan pandangan hidup sebagai hamba Allah yang mempunyai tanggungjawab untuk membantu diri, masyarakat, alam sekitar dan negara ke arah mencapai kebaikan di dunia dan kesejahteraan abadi di akhirat.”

(Kementerian Pelajaran Malaysia, 2012)

Selain pengajaran dan pembelajaran mata pelajaran Pendidikan Islam, pelbagai usaha telah dilaksanakan di sekolah untuk melahirkan insan yang menjurus kepada amalan keagamaan dan membentuk akhlak yang mulia dalam kalangan pelajar dengan mengadakan program di luar waktu pengajaran dan pembelajaran seperti menjalankan aktiviti usrah dan solat berjemaah bagi mewujudkan satu budaya atau iklim agama yang dapat membina personaliti Islam (Mahi Din Sari, 1998).

Usaha untuk melahirkan pelajar yang mempunyai pegangan dan mengamalkan ajaran Islam bukan hanya dipengaruhi oleh pengajaran dan pembelajaran Pendidikan Islam semata-mata tetapi juga dipengaruhi oleh faktor persekitaran iaitu kaedah seseorang itu dalam menjalani kehidupan sehari-hari. Menurut Ismail Ibrahim (2012) pengaruh persekitaran merupakan satu elemen penting dalam pembentukan watak, cara berfikir, sikap dan pembangunan manusia itu sendiri sebagai makhluk Allah yang dilahirkan dalam keadaan suci bersih mengikut acuan fitrahnya.

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

Pembentukan watak dan keperibadian bertepatan dengan hadis Rasulullah SAW mengenai peranan ibu bapa yang diriwayatkan oleh Imam Muslim yang bermaksud :

“ Setiap anak yang dilahirkan cenderung kepada fitrah (Islam), akan tetapi kedua orang tua yang akan menjadikannya seorang Yahudi atau Nasrani atau Majusi.”

(*Sahih Muslim, Kitab al Qadr, hlm 458 : 2658*)

Al-Nawawi (2003) telah menjelaskan maksud hadis di atas bahawa setiap kanak-kanak yang dilahirkan itu secara fitrahnya cenderung kepada kehendak Islam, akan tetapi pengaruh ibu bapa memainkan peranan yang penting dalam memastikan kecenderungan itu berterusan. Ibnu Khaldun (1993) menerangkan “fitrah” bermaksud potensi baik, apa yang dimaksudkan dengan menjadi Yahudi, Nasrani, dan Majusi bermakna menyesatkannya. Ibu bapa yang menjadikan perkembangan anak-anak menyimpang daripada sifat dasar yang suci seterusnya berkembang ke arah kebaikan. Hadis tersebut menerangkan, bahawa fitrah yang dibawa sejak lahir itu sangat besar dipengaruhi oleh persekitaran. Persekutaran yang baik dapat menghasilkan akhlak yang sempurna dalam diri sendiri berdasarkan pengamatannya kepada faktor-faktor persekitaran. Usaha membentuk akhlak bermula sebelum kelahiran seseorang anak iaitu dengan pemilihan bakal isteri atau suami yang baik. Pengaruh kedua ibu bapa atau salah seorang daripadanya adalah penting untuk memastikan kecenderungan itu berterusan atau sebaliknya. Hasil dari penampilan akhlak ibu bapa, guru dan masyarakat sekeliling akan memberi suasana persekitaran yang baik kepada anak-anak (Azhar Ahmad, 2006).

Peranan ibu bapa dan masyarakat persekitaran penting dalam membentuk akhlak golongan kanak-kanak sebagaimana firman Allah dalam surah *Asy Syams*: 91:8-10.

فَأَلْهَمَهَا جُورَهَا وَتَقْوَنَهَا قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّنَهَا

Maksudnya : “Maka Dia mengilhamkan kepadanya (jalan) kejahatan dan ketaqwaan, sesungguhnya beruntung orang yang menyucikannya (jiwa itu) dan sungguh rugi orang yang mengotorinya”.

(Abdullah Basmeh, 2001)

Maksud ayat 8 hingga 10 surah *Asy Syams* di atas menjelaskan tentang proses pembentukan keperibadian manusia yang dipengaruhi oleh ilham sama ada ia menuju kepada jalan yang baik atau yang buruk. Pengaruh-pengaruh baik atau buruk merupakan pengaruh-pengaruh yang wujud daripada persekitaran dalam kehidupan seseorang.

1.2 Latar belakang kajian

Menurut Ibn Khaldun (1993), daya olahan fikiran manusia dibentuk oleh persekitaran yang mampu membentuk suatu sistem spesifik. Hasil daripada sistem tersebut akan membentuk amalan budaya. Oleh itu, perubahan budaya dapat dilaksanakan dengan memberi pendidikan secara menyeluruh dalam usaha mengubah aturan hidup supaya menjadi lebih baik. Manusia secara semulajadi mempunyai sifat baik dan sifat jahat, malahan pengaruh persekitaran, masyarakat dan pendidikan

merupakan faktor pengubah manusia ke arah sifat baik atau jahat disebabkan kehidupan manusia berbeza-beza berdasarkan persekitaran yang didiami. Sekiranya persekitaran dipengaruhi oleh sistem pendidikan yang baik, maka manusia pasti memilih kebaikan dan jika persekitaran dipengaruhi oleh sistem yang buruk sudah pasti manusia akan memilih kejahanatan. Ibnu Khaldun (1993) juga telah memfokuskan kepentingan persekitaran dan suasana masyarakat dalam membentuk tingkah laku, pemikiran dan kepintaran manusia.

Usaha membentuk tingkah laku dan pemikiran berlaku dalam sistem pendidikan yang dilaksanakan di sekolah melalui kurikulum akademik. Sekolah merupakan tempat berlakunya pertembungan, asimilasi dan pembentukan watak dan pemikiran seseorang pelajar (Jaffary Awang, 2008). Manakala sekolah yang berkualiti

ialah sekolah yang mampu melaksanakan fungsinya dengan berkesan dan sentiasa berupaya melaksanakan penambahbaikan dalam membudayakan persekitaran yang baik (Zakiah Ariffin, 2005).

Pemupukan nilai dan moral pelajar bukan sahaja boleh dilakukan melalui kurikulum akademik semata-mata tetapi boleh juga dilaksanakan menerusi kurikulum yang tersembunyi (*hidden curriculum*) seperti pembentukan budaya sekolah yang baik. Pada tahun 1996, Kementerian Pelajaran Malaysia melalui Jabatan Pendidikan Islam dan Moral telah memperkenalkan *Iklim Dini* untuk dihayati oleh semua warga sekolah di bawah Kementerian Pelajaran Malaysia. *Iklim Dini* ialah suasana keagamaan yang berlaku di sekolah merujuk kepada amalan dan kebiasaan seseorang yang mengamalkan dan mempraktikkan ajaran Islam dalam kehidupan seharian komuniti berkenaan (Mahi Din Sari, 1998).

